



Foto: Michaela Lundell

ÖVNING

Kolla din kosmetika!

Vad har du på huden och i håret? I många kosmetiska produkter finns allergiframkallande och giftiga ämnen. Få koll på innehållet!



iStock.com/artisteer

KOSMETIKA (definition)

Till kosmetika räknas ämnen och blandningar som är gjorda för att använda på hud, hår, naglar, läppar, tänder m.m. för att rengöra, parfymera, skydda eller förändra utseendet. Exempel på kosmetika är tvål, hudkräm, tandkräm, tandtråd, solkräm, deodorant, schampo, raklödder, hårsprej, hårfärg och smink.

BAKGRUND

I många kosmetiska produkter finns ämnen som kan vara allergiframkallande eller miljöfarliga. Förutom att de kan drabba dig personligen, bidrar de till den stora mängd diffusa utsläpp av miljögifter till våra vatten och hav, som är så svåra att komma åt.

Ämnena läcker till miljön både när kosmetikan produceras, när den används (inte minst när vi tvättar oss och den sköljs ner i avloppet) och när vi slänger bort resterna som avfall. Dagens avloppsreningsverk är inte gjorda för att rena vattnet från kemikalier, så mycket av ämnena rinner vidare ut i vattendrag och hav.

En studie gjord av forskare vid Stockholms universitet och IVL Svenska Miljöinstitutet på uppdrag av Kemikalieinspektionen visar att PFAS, en stor grupp kemikalier som utgör ett av de stora miljögiftshoten idag, sprids till miljön även via kosmetika, mest från smink, hud- och hårvårdsprodukter.¹

Kosmetika är en av få produktkategorier som måste ha innehållsförteckning. Samtidigt är kosmetika en konsumentkänslig marknad, där företagen snabbt anpassar sig till vad konsumenterna efterfrågar och oroar sig för. Därför har en del kända, farliga ämnen tagits bort. Men nya kemikalier tillsätts hela tiden, vilkas effekter vi inte känner till, särskilt inte på lång sikt. Och för kemikalier som används i små mängder är testkraven obefintliga eller mycket låga. Vid direktimport via nätbutiker från länder utanför EU ökar risken att produkterna innehåller skadliga och till och med förbjudna ämnen, eftersom de inte alltid följer de regler som EU kräver.



iStock.com/artisteer

1. Läs om studien här: <https://www.kemi.se/arkiv/nyhetsarkiv/nyheter/2021-09-22-pfas-i-kosmetika-bidrar-till-utslapp-av-farliga-amnen-visar-ny-studie>

UPPGIFT

1. Ta med några kosmetiska produkter du har hemma, alternativt bilder på innehållsförteckningen.
2. Undersök innehållsförteckningen för var och en av dina kosmetiska produkter.
3. Läs Naturskyddsföreningens faktablad ”Produkterna i badrumsskåpet”:
<https://www.naturskyddsforeningen.se/faktablad/produkterna-i-badrumsskapet/>.
4. Kan du hitta några PFAS, hormonstörande eller allergiframkallande ämnen eller plast i dina produkter? Skriv i så fall ner dem och ta reda på vad de kan ha för effekter på människa/miljö. Läs i faktabladet. Du kan också googla eller fråga din chattbott. Var källkritisk!
5. Har din produkt någon miljömärkning? Vilken, och vad innebär den?
6. Vad tycker du att kosmetika ska få innehålla – och inte?
7. Hur kan du själv påverka innehållet, eller undvika att få i dig eller sprida hälso- och miljöfarliga ämnen från kosmetiska produkter? Formulera uppmaningar till vad man kan göra!



Foto: Michaela Lundell